

RAADSINFORMATIEDOCUMENT GEMEENTE WATERLAND

Raadsnummer	: 345-417
Onderwerp	: Onderzoek subsidie Duurzaamheidsfonds voor maatschappelijke organisaties
Portefeuillehouder	: Astrid van de Weijenberg
Contact via	: Cluster Regio
Datum	: 14 januari 2025

Kennisnemen van

de resultaten van het onderzoek over duurzaamheidssubsidies voor maatschappelijke organisaties.

Inleiding

Op 6 november 2023 heeft uw gemeenteraad motie 345-353 aangenomen, waarin het college wordt opgeroepen om te onderzoeken of de subsidie voor het Duurzaamheidsfonds ook voor stichtingen, verenigingen en kerkgenootschappen met een ANBI/SSBI status ingezet kan worden. Wij hebben onderzocht op welke manier deze doelgroep in het Duurzaamheidsfonds meegenomen kan worden. Op basis van dit onderzoek hebben wij geconcludeerd dat het toevoegen van maatschappelijke organisaties aan het Duurzaamheidsfonds te gecompliceerd is. Het college wil maatschappelijke organisaties in plaats daarvan ondersteunen met advies en begeleiding naar landelijke subsidie- en ondersteuningsregelingen.

Doelgroep

In 2023 en de eerste helft van 2024 is gewerkt aan de herijking van het Duurzaamheidsfonds. Op 28 juni is het Duurzaamheidsfonds opengesteld voor nieuwe aanvragen. In de nieuwe opzet van het fonds wordt het budget gericht ingezet dan voorheen. De doelgroep van de grote isolerende maatregelen zijn woningeigenaren met (relatief) slecht geïsoleerde woningen en een WOZ-waarde van € 435.000,- of lager. De doelgroep van de overige maatregelen zijn sociale huurders en monumenteigenaren. De gedachte achter de nieuwe opzet en doelgroepselectie is dat het Duurzaamheidsfonds zich meer moet richten op het ondersteunen van huishoudens die zonder hulp van de gemeente niet kunnen verduurzamen. Dit maakt de inzet van het gemeentelijke budget efficiënter, zowel in het verminderen van het totale energieverbruik in Waterland als bij het verlagen van de energierekening van individuele huishoudens.

Uitvoering

Het toevoegen van nieuwe doelgroepen aan het Duurzaamheidsfonds is technisch gezien mogelijk. Dit brengt echter praktische dilemma's met zich mee. Het subsidiëren van duurzaamheidsmaatregelen voor maatschappelijke organisaties verschilt met het beschikbaar stellen van subsidie aan woningeigenaren. Het opstellen van passende voorwaarden, criteria en de afhandelingsprocedure van aanvragen vergt een aanzienlijke tijdsinvestering. Daarnaast is onduidelijk welke partij de aanvragen van maatschappelijke organisaties zou moeten afhandelen. Het Duurzaam Bouwloket – dat momenteel de aanvragen beoordeelt – is gespecialiseerd in het ondersteunen van woningeigenaren en huurders. Voor de beoordeling moeten dus nieuwe afspraken worden gemaakt met een externe partij, waarvoor extra uitvoeringsbudget nodig is. Hier is niet in voorzien bij de huidige opzet van het Duurzaamheidsfonds.

Budget

In de nieuwe opzet van het Duurzaamheidsfonds hebben aanvragers recht op maximaal € 1.500,- subsidie per woning. Voor inductiekookplaten is dit bedrag € 400,-. Het ondersteunen van maatschappelijke organisaties zou per aanvrager/maatregel een hoger subsidiebedrag vergen, aangezien de maatregelen door de schaal van de gebouwen vaak meer kosten dan vergelijkbare maatregelen voor woningen. Dit betekent dat we de huishoudens die financiële steun nodig hebben bij het verduurzamen in mindere mate kunnen helpen. De twee doelgroepen concurreren immers met elkaar om het beschikbare budget.

Alternatieven

Het college heeft ook gekeken welke alternatieven er beschikbaar zijn voor het subsidiëren van maatschappelijke organisaties via het Duurzaamheidsfonds. De Rijksoverheid, de provincie en commerciële en/of ideële stichtingen bieden veel subsidie- en ondersteuningsregelingen aan voor de doelgroepen die beschreven zijn in de aangenomen motie. Hieronder hebben wij een overzicht verzameld van de belangrijkste subsidie- en ondersteuningsregelingen. Dit overzicht is zeker niet uitputtend, maar geeft wel een goed beeld van de diverse regelingen die beschikbaar zijn.

Maatschappelijk vastgoed

Onder de paraplueterm 'maatschappelijk vastgoed' vallen onder andere dorpshuizen, kerken en culturele instellingen. Voor deze groep zijn de volgende subsidie- en ondersteuningsregelingen beschikbaar:

- *Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed Noord-Holland*
De provincie Noord-Holland ondersteunt kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren bij het verduurzamen van hun panden. Panden die in aanmerking komen zijn culturele instellingen met een culturele ANBI-status, dorps- en buurthuizen, religieuze instellingen, kleine gemeenten (in hun rol als pandeigenaar), zorginstellingen en onderwijsinstellingen. Deelnemers ontvangen gratis advies over hoe zij hun pand kunnen verduurzamen van een duurzaamheidscoach. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld op basis van mogelijke duurzame maatregelen en worden subsidiemogelijkheden in kaart gebracht. Nadat een keuze is gemaakt voor de uit te voeren duurzaamheidsmaatregelen worden deelnemers ondersteund bij de uitvoering.
- *Verduurzaming dorpshuizen, buurthuizen en wijkcentra Noord-Holland*
De provincie Noord-Holland biedt dorpshuizen, buurthuizen, wijkcentra of gemeenschapscentra met een non-profit karakter subsidie voor het treffen van duurzame maatregelen. Subsidie wordt verstrekt voor het aanschaffen en installeren van energiebesparende maatregelen en voor de aanschaf en installatie van energieopwekking uit hernieuwbare bronnen. Het subsidiebedrag bedraagt 50% van de gemaakte kosten tot een maximum van € 40.000,- per aanvrager.
- *Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)*
De DUMAVA-regeling richt zich op vastgoed met een maatschappelijke functie. Subsidie is onder andere aan te vragen door overheden, scholen, verzorgingshuizen, culturele en religieuze instellingen en dorpshuizen. Een belangrijke voorwaarde is dat het maatschappelijk vastgoed eigendom is van een maatschappelijke instelling. Ook moeten eigenaren van sommige categorieën maatschappelijk vastgoed – zoals verzorgingshuizen of religieuze instellingen – een SBI-code hebben die op de voorwaardenlijst staat. Subsidie kan worden aangevraagd voor (een combinatie van) losse maatregelen zoals isolatie, HR++glas en warmtepompen. Ook integrale verduurzamingspakketten op basis van maatwerkadvies valt onder deze subsidieregeling.
- *Subsidie VSBfonds voor inrichting en renovatie dorps- en buurthuizen*
Het VSBfonds ondersteunt initiatieven voor iedereen die actief wil meedoen aan de samenleving. Zij stellen geld, praktische kennis en netwerken beschikbaar. Het VSBfonds verstrekt ook subsidie voor het bouwen, verbouwen of renoveren van dorps- en buurthuizen. Ook kunnen dorps- en buurthuizen een beroep op het fonds doen voor inrichtingskosten.

De aanvrager moet eigenaar of huurder zijn van het dorps- of buurthuis waar hij of zij subsidie voor aanvraagt. Daarnaast moet er een dekkende exploitatiebegroting zijn voor de periode na de realisatie van het project.

- *Subsidie Oranjefonds voor ontmoetingsruimtes*
Het Oranjefonds zet zich in voor een betrokken samenleving. Dat doet zij door sociale initiatieven te verbinden en te versterken, bijvoorbeeld met het aanbieden van subsidie. Het Oranjefonds geeft onder andere subsidie voor ontmoetingsplaatsen – zoals dorpshuizen – die de samenhang en betrokkenheid in de lokale gemeenschap bevorderen. Sinds 2023 krijgen aanvragen die gaan over verduurzaming voorrang, omdat energiebesparing bijdraagt aan het verlagen van de exploitatiekosten. Subsidie kan worden aangevraagd voor maatregelen zoals zonnepanelen, warmtepompen, ledverlichting en isolatie. Aanvragen voor andere maatregelen zijn ook welkom.

Amateursport

Voor amateursport zijn de volgende subsidie- en ondersteuningsregelingen beschikbaar:

- *Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)*
De BOSA-regeling is bedoeld voor amateursportorganisaties. Zij kunnen subsidie aanvragen voor bouw- en onderhoudskosten van accommodaties en de aanschaf van sportmaterialen. Subsidie kan ook worden aangevraagd voor energiebesparing, circulariteit en klimaatadaptatie. Het gaat hier bijvoorbeeld om LED-verlichting, warmtepompen, isolatie en HR++(+)-glas.
- *Sport NL Groen*
Het platform Sport NL Groen is een initiatief van verschillende organisaties uit de sportbranche. Op de website van Sport NL Groen kan met een adviestool direct worden gekeken welke besparingen mogelijk zijn voor een specifieke sportclub. Het platform biedt ook een overzicht van de subsidieregeling waar sportclubs een beroep op kunnen doen. Ook is het mogelijk om via Sport NL Groen energiecoaches inschakelen. Zij maken een scan van de sportaccommodatie, tonen aan waar verduurzaamd kan worden en helpen vervolgens met de begeleiding.
- *Stichting Waarborgfonds Sport (SWS)*
Deze stichting verstrekt een borgstelling aan sportorganisaties, zodat deze organisaties een lening kunnen aangaan. SWS biedt een volledige borgstelling voor leningen tot € 100.000,-. Met het krediet van een lening kan een amateursportvereniging ervoor kiezen om energiebesparende maatregelen te treffen, zodat de maandelijkse energielasten blijvend worden verlaagd.
- *De Groene Club*
De Groene Club is opgericht door de KNVB en heeft als missie om sportverenigingen sterker te maken. Dat doen zij door ontzorging aan te bieden bij het verduurzamen van sportclubs. Sportverenigingen worden geholpen via een vijf stappenplan. Eerst wordt een energiescan uitgevoerd. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak opgesteld met een voorlopige selectie van de meest effectieve energiebesparende maatregelen. Vervolgens krijgen sportverenigingen begeleiding bij het opvragen van offertes en het aanvragen van een lening bij de Stichting Waarborgfonds Sport. Het uitgangspunt is om dit traject in één jaar te doorlopen.

Alle doelgroepen/overig

Hieronder staan twee subsidieregelingen die niet direct in een categorie zijn in te delen, bijvoorbeeld omdat zij zich richten op een brede doelgroep of juist op een (kleine) subgroep van aanvragers.

- *Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)*
De Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) geeft subsidie aan bedrijven en non-profitorganisaties die grootschalig hernieuwbare energie opwekken of de CO₂-uitstoot verminderen. De SDE++ is een exploitatiesubsidie, die wordt gegeven om de financiële risico's van het exploiteren van een duurzame installatie te verminderen.

Subsidie kan worden aangevraagd voor bijvoorbeeld zonnepanelen of duurzame warmtebronnen.

- *Restauratie Rijksmonumenten Noord-Holland*

De provincie Noord-Holland subsidieert de restauratie van een rijksmonument dat voor het publiek toegankelijk is. Een rijksmonument is publiekstoegankelijk als tenminste 25% van het vloeroppervlak of van de bijbehorende monumentale groenaanleg voor tenminste 24 dagen per jaar voor publiek toegankelijk is. Het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen valt ook onder deze subsidieregeling en wordt zelfs gestimuleerd. Het subsidiebedrag bedraagt 50% van de gemaakte kosten met een maximum van € 500.000,- per aanvrager.

Ondersteuning gemeente

Momenteel wordt gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. In dit Uitvoeringsprogramma zijn de inspanningen en de doelen van de gemeente op het beleidsterrein Duurzaamheid voor de komende jaren vastgelegd. Een onderdeel van dit Uitvoeringsprogramma is het ondersteunen van maatschappelijke organisaties met het verduurzamen van hun accommodaties. Deze ondersteuning bestaat uit het bieden van kennis, advies en informatie in het aanvragen van subsidies en het energiezuiniger maken van accommodaties. Hier wordt personele capaciteit voor vrijgemaakt. De exacte vorm van deze ondersteuning wordt uitgewerkt in het kader van het Uitvoeringsprogramma.

Conclusie

Met het nieuwe Duurzaamheidsfonds streven we het doel na om huishoudens die ondersteuning van de gemeente nodig hebben te helpen met het verduurzamen van hun woning. Het toevoegen van meerdere doelgroepen aan het Duurzaamheidsfonds betekent dat we deze doelstelling in mindere mate kunnen realiseren. Daarnaast brengt het subsidiëren van maatschappelijke organisaties praktische problemen mee aangezien er geen systematiek, expertise of uitvoeringsbudget aanwezig is om dit vorm te geven. Verder zijn er veel alternatieve regelingen voor maatschappelijke organisaties beschikbaar. Daarom kiest het college ervoor om maatschappelijke organisaties niet via het Duurzaamheidsfonds te ondersteunen.

Wij willen het vraagstuk hoe de gemeente maatschappelijke organisaties het beste kunnen helpen met verduurzamen graag betrekken bij het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Dit Uitvoeringsprogramma wordt uiterlijk in Q1 2025 verwacht. De exacte vorm van ondersteuning zal hierin uitgewerkt worden. Om in de tussentijd te zorgen dat de bestaande subsidie- en ondersteuningsregelingen makkelijk vindbaar zijn door maatschappelijke organisaties, zullen we een themapagina op de gemeentelijke website aanmaken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester